

מסכת זבחים דף יד – דף כ

דף יד ע"א

(א) רש"י ד"ה שאי אפשר לבטלה, דלא אורח ארעא לשחוט בהיכל ועל כרחו הוא שוחטו בעזרה ומוליכה וכו'. הגרע"א בגליון הש"ס ציין למה שכתבו התוס' לקמן (סג.) ד"ה שכן, דמשמע ממה שכתב רש"י הטעם משום "דלא אורח ארעא", דלא פסיל דיעבד, וכן הבין הקרן אורה כאן בדבריו, ובנתיבות הקודש ביאר, דרש"י סבר דאף דלא דשחיטה כשירה בעזרה בדיעבד, כיון דלכתחילה אינו יכול לעשותה, נחשב הדבר לעבודה שאי אפשר לבטלה. אמנם השיטה מקובצת כאן (באות ג') הבין בדברי רש"י שהוא טעם לפסול בדיעבד [ועיין באות הבאה] והקשה מדברי הגמ' לקמן (סג.) דשלמים ששחטן בהיכל כשרים, ומהאי טעמא הווי ליה לפסול. ולכך ביאר בשם רבו, דכוונת הגמ', דחטאות דבעו שחיטת צפון אינם יכולים להישחט בהיכל אפילו בצפונה, משום דמחיצותיו מחלקות להחשב מקום לעצמו. [ולכאורה דעת רש"י דבהיכל לא חסר דין צפון ועיין במקדש דוד (סימן ז אות ג)]

(ב) [רש"י שם, עיין מה שהבאנו באות הקודמת דברי השיטה מקובצת שהבין בדברי רש"י שהוא טעם לפסול בדיעבד ולכאורה נראה דסבר דאי אסור רק לכתחילה לא אמרינן שהיא עבודה שאי אפשר לבטלה, ונראה להוכיח כן מהא דאיתא לקמן, דלא מהני מחשבת סילוק בויכין בהיכל כיון שכל ההיכל כשר להושיב שם שלחן, כמו שכתב רש"י בד"ה אין. והרי לכתחילה מקום השלחן מבואר במנחות (צט.) וצריך עיון (י.מ.א.)]

(ג) אמר ר"ל מורה ר"ש בהולכת חטאות הפנימיות וכו'. הקשה במקדש דוד (סי' ה' ב' ד"ה והשתא) הא גבי חטאות החיצוניות נמי אי אפשר לבטל ההולכה דהא שחיטתן בצפון מאחורי המזבח, ומתן אצבע דידיהו מתחילות מקרן דרומית מזרחית למעלה, שאליה צריך לעלות בכבש מצד דרום, ואף לצורך

(ד) גמ', ומה שלא לשמן שהוכשרו בשלמים פסול בחטאת. בתוס' לעיל (ח:) ד"ה הנך הקשו, מנלן דחטאות הפנימיות לרבי שמעון פסולים במחשבת שלא לשמן, הא אי אפשר למילף לה משאר חטאות, דמה להנך שכן פיגול פוסל בהם. ותיצרו, דיליף ליה מפר העלם דבר של צבור דהוא נמי חטאת הפנימית,

ודרשינן בתורת כהנים מדכתיב ביה "חטאת הקהל היא" דפסול שלא לשמו. [ובהגהות רא"מ הורוויץ הכא הקשה נמי כן, ולכאורה נשמטו ממנו דברי התוס' שם, ואף מה דתירץ דיליף ליה מדכתיב "זאת תורת החטאת" הוקשו כל החטאות זה לזה, נסתר מדברי התוס' לעיל (ח.) ד"ה הילכך דכתבו דלמסקנה אין למדים בהך היקשא. (א.ל.).]

(ה) רש"י ד"ה חוץ לזמנו, ומיהו כרת לא נפקא לה מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמו אתי ודיו לבא מן הדין להיות כנדון. הקשה המצפה איתן, הא קיימא לן דאין עונשין מן הדין, וכתב רשב"ם בבבא בתרא (פח:) ד"ה למעוטי, דלא ילפינן כרת מקל וחומר, ואם כן אפילו אם לא אמרינן דיו, לא מצינו למילף מהאי קל וחומר חיוב כרת. ותיירץ, דהכא אליבא דרבי שמעון קאי, ואיהו סבירא ליה בסנהדרין (עד.) דעונשין מן הדין.

(ו) גמ', פסח וחטאת בבמה לא קרבה. הקשה הצאנן קדשים, הא סוגיא דהכא אליבא דרבי שמעון קאי, ואיהו סבירא ליה לקמן (קיו.). דפסח קרב בבמה גדולה, ואם כן איכא למיפרך מה לשלא לשמה שכן נוהג בבמה בפסח. ועיין מה שתירץ. אמנם הפנים מאירות והחק נתן נמי אקשי לה. בצריך עיון. אמנם הקרן אורה שלא הבין הקושיא, חדא, אטו לרבי שמעון בלבד קרב פסח בבמה גדולה, הא כולי עלמא מודו בכך, ומקרא מלא הוא בפסח גלגל, ועיין בדף (קיט.). מאי אתי רבי שמעון למימר. ועוד מה ענין במה גדולה לכאן, דבבמה גדולה תרווייהו איכא, שלא לשמן וחוץ למקומן. והכא פרכינן דאיכא חומר בשלא לשמו דנוהג בבמה קטנה, וחוץ למקומו אין שם. ומשני שפיר דפסול שלא לשמו נמי לא אשכחן בבמה קטנה, דפסח וחטאת בבמה קטנה לא קרבו, ולא אשכחן חומרא בשלא לשמו מחוץ למקומו.

(ז) גמ', ואיבעית אימא הקישא הוא. ביאר בהגהות הרא"מ הורוויץ, דאיצטרך

הדרגת היוזמי

מסכת זבחים דף יד - דף טו

זו כסלו - יח כסלו התשע"א

ונקט בפשטות, דאפילו למאי דמסקינן דהולכה שלא ברגל לא שמייה הולכה, מכל מקום אם לא עשה הכהן אלא מקצת הולכה שלא ברגל כשרה, והוכיח כן ממתניתין דפסחים (סד). המובאת לעיל, דעיקר ההולכה נעשית על ידי שנתנו כל אחד לחבירו, ואף דאוקמינא להאי מתניתין לעיל בדניידי פורתא, מכל מקום עיקר ההולכה נעשית על ידי פשיטת ידיהם כשנתנוהו לשני, ועל כרחך דאינו פוסל אלא אם כן נעשה כל ההולכה שלא ברגל. מיהו המשנה למלך (פ"א מפסולי המוקדשים הכ"ג) הסתפק בדבר זה, וכתב, דאפשר דלמאן דאמר לא שמייה הולכה, אפילו אי לא עשה אלא מקצת הולכה שלא ברגל פסולה. נולכאורה יש לדחות ראית הרש"ש, דהתם אף דעיקר קירוב הדם היה על ידי ההעברה מאיש לרעהו, כיון דבאותה ההעברה ניידו פורתא ממקומם בהזות רגליהם הרי הוא פעל בכל ההעברה שנעשתה בחדא מחתא, ולא דמי לגוונא שחלק מההולכה היה שלא ברגל כלל].

ג) גמ', אלמא לא אפשר לתקנה. ביאר השיטה מקובצת (אות ב, בהשמטות שבסוף המסכת), דהוכחת הגמ' מדתני ליה עולא תרי זימני, דכבר אמר לעיל (בסוף יד:), דהולכה שלא ברגל לא שמייה הולכה, וודאי בא להוסיף דאין לה תקנה, דאין לומר דדייק ליה מלשון "פסולה", דאם כן הוי ליה למיפשט נמי מדברי רבי ינאי לעיל (יג:). ובפנים מאירות כתב, דהוכחת הגמ' מדשני עולא בלישניה, דלעיל קאמר דלא שמייה הולכה, והכא קאמר דפסולה, ועל כרחך דאתי להוסיף דאין לה תקנה. נולכאורה דבריו מבארים דברי השיטה מקובצת, דאיהו נמי גרס לשון "פסולה" בהאי מימרא דעולא, דאי לאו הכי מני ידע דתני ליה תרי זימניה.].

ד) גמ', אתמר הולכה שלא ברגל מחלוקת רבי שמעון ורבנן. ביאר השיטה מקובצת בשם רבו הר"פ (בהשמטות שבסוף המסכת, אות ב' וג') דלפירוש רש"י בד"ה מחלוקת, הך הולכה שלא ברגל חלוקה מהא דלעיל בשני ענינים, דלעיל איירי בגוונא ששחטה רחוק מהמזבח ואף שיכול לעשותה בהושטה על ידי העברה מכהן לכהן, מכל מקום אין דרכה בכך. אבל הך דהכא מיירי בגוונא דדרכה בהושטה שלא ברגל (דהוא משמעות לשון הגמ' "הולכה זוטרתית") כגון ששחט בצד המזבח. ועוד, דלעיל איירינן לענין עצם עבודת ההולכה וכיון דלאו שמייה הולכה מיפסל וצריך לחזור ולעשותה, אבל הכא אינו אלא לענין דלא מיפסלא ביה מחשבה. אמנם לר"פ לנהירין דבריו, א. דבדברי רבי שמעון קתני "אפשר שלא בהילוך" אם כן מיירי בהולכה, ולכך ביאר, דהולכה זוטרתית נמי איירי ברגל, ורבי שמעון ורבנן פליגי, האם הולכה קטנה שהיה יכול להושיט במקום ללכת, שמייה הולכה או לא, דלרבנן דפסלי מחשבה כשחישב בהושטה, יפסלו נמי היכא דחישב כשהלך במקום להושיט, ולרבי שמעון כיון דאין מחשבה פוסלת בהושטה זו, אף אם יחשוב בהולכה שעשה במקומה לא

בכל דוכתא "והקריבו", שהוא דווקא ברגל. ועוד עיין בשפת אמת. במה שכתב בזה.

ז) גמ', איבעיא להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה אי לא כו'. כתב הקרן אורה, דעיקר מילתא דמיבעי היינו לענין אי קיים מצותו גם בהולכה שלא ברגל, דהיינו דאי לא שמה הולכה, לא עשה העבודה כתיקונה, ואם גמר כל ההולכה בהאי גונא נפסל הקרבן, וממילא יודעים אנו שהולכה שלא ברגל פוסלת במחשבה. ולענין זר לכאורה אין כאן נפקא מינה, דממה נפשך אי הוי הולכה מיפסיל, ואי לאו נמי מיפסיל ממילא, דהא לא עביד הולכה, אמנם אי נימא דמהני תיקון להחזיר ולהוליך ברגל, איכא נפקא מינה דאי שמייה הולכה פסולה משום זרות ולא מהני תיקון. ואי לאו שמייה הולכה לא מיפסיל משום זרות, ומהני תיקון. ועיין באות הבאה.

יח) רש"י ד"ה אפילו, וד"ה שמה הולכה. ותוס' ד"ה איבעיא להו, עיין באות הקודמת, והקשה הקרן אורה כיון דעדיין לא פשיטא לן אי מהני תיקון בהולכה. דהוא מה שנשפקה הגמ' לקמן, ואי מהני תיקון, שמא מהני נמי לפסול זר, אכתי ליכא נפק"מ לענין זר, ומדוע פירשו הך בעיא לענין זר. וביאר, דאי נימא דאם עשה מקצת הולכה שלא ברגל וגמרה ברגל אינה צריכה תיקון אף אי שלא ברגל לא שמה הולכה, אתי שפיר, דאי שמה הולכה מיפסיל בזר, ואי לא שמה הולכה לא מיפסיל בזר, וגם אין צריך תיקון. ועיין באות הבאה.

דף טו ע"א

א) גמ', ונהי נמי דיחזור הכשר ויקבלנו. ופירש רש"י ד"ה ונהי נמי, דאפילו אי נפרש האי ברייתא דיחזור הכשר ויטלנו, וכמו שפירשה הגמ' לעיל, מכל מקום נוכל להוכיח דיש לה תקנה. והקשה השיטה מקובצת (אות א, בהשמטות שבסוף המסכת), הא מה דדחקה הגמ' לבאר כך, היינו שלא נוכל להוכיח מהאי ברייתא שהולכה שלא ברגל לא שמייה הולכה, אבל לפי מאי דמסקינן דלאו שמייה הולכה, לא איצטריך לדחוק דאיירא בגוונא. ולכך ביאר בשם ריב"א, דהא דלא שמייה הולכה היינו דווקא אם גמרה כולה שלא ברגל עד המזבח, אבל היכא שלא גמר מסתבר שתהא כשרה כיון שגמרה ברגל. ואם כן יש לפרש כוונת הגמ', דממה נפשך יש להוכיח דיש לה תקנה, דאי נגרוס יחזיר לכשר, ואיירי כשהולכה עד המזבח מוכרח דיש לה תקנה, ואפילו אם נגרוס בברייתא יחזור הכשר ויטלנו, ואף דסבירא ליה דהולכה שלא ברגל לא שמייה הולכה, ונוקים כגון שלא גמר להוליכה כך עד מזבח, מכל מקום נוכל להוכיח דיש לה תקנה, דאי לאו הכי, מכל מקום איפסלא באותו מקצת שהחזיק בה הפסול, כיון שלא גמרה הכשר בבת אחת. ועיין באות הבאה.

ב) גמ', שם. עיין באות הקודמת. ועיין ברש"ש דכיון מדעתו לביאור הריב"א,

פרק כל הזבחים שקיבלו דמם

(י) מתני', זר. כתב הרמב"ם (פ"ט מביאת מקדש ה"א), איזהו זר כל שאינו מבני אהרן הזכרים, שנאמר וערכו בני אהרן, בני אהרן ולא בנות אהרן. ומבואר, דסבירא ליה דאף נשים בנות כהנים הוו בכלל זר, ועונשן ככל זר שעבד. ובמנחת חינוך (מצוה שצ, אות א) דייק מדברי החינוך (שם) דלא כדבריו, אלא דאין עוברת אשת כהן אלא על לאו הבא מכלל עשה, ונהי דמחללת עבודה וכדאיתא בקדושין (לו), מכל מקום אינם בכלל זר. והביא, דכבר חקר בזה בפרשת דרכים (דרך מצוותיך ח"ג ד"ה עוד אני). ועיין בטהרת הקדש.

(יא) תוס' ד"ה טבול יום, אח"כ תני טמא חו ואין צריך לומר זו קתני. כתב בחשק שלמה, דלולי דבריהם אפשר לומר דטובא קא משמע לן, דברישא יש לומר דמיירי בקרבן צבור דדוחה טומאת מת ולא טומאה היוצאת מגופו, וקא משמע לן דאפילו טבול יום או מחוסר כפורים דזב כזב דמי, ופוסל אפילו קרבן צבור, וסיפא איירי בטומאת מת, ומלמדנו דלא נימא דכיון דהותרה בצבור אפילו ביחיד נמי מרצה, וכדסבירא להו לאנשי דרום לקמן (כג).

(יב) מתני', פסל. בתוס' הגרע"א (אות יב) הוכיח, דהא דאמרינן הכא דהני פסולי פסלי עבודה, אין הכוונה דעבודתם נחשבת כאילו לא נעשתה, אלא מלמדנו, דאם אחד מהפסולים עבד, פסל הקרבן. ונפקא מינה דלא יוכלו לחזור ולעשות אותה עבודה על ידי כשר. והיינו, מדילפינן בגמ' דכל הני פסולים מחללי עבודה, ואי נימא דלא נפסל הקרבן, לרבא דסבר בתמורה (ד:): ד"כל מאי דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני, למה לי קרא, תיפוק ליה מקרא דפסל אותם לעבודה, ועל כרחך דפסלי הקרבן, ואי לאו קרא לא הווי ידעינן אלא שהוא כאילו לא נעשתה העבודה, אבל לא נפסל הקרבן. ועיין אבי עזרי (פ"ב מביאת מקדש ה"ז).

(יג) תוס' ד"ה אתיא בק"ו מבעל מום, בסוה"ד, וצ"ע וכו' וגם זר דאינו במיתה בקבלה וכו' כל שכן פרועי ראש דבמיתה דמחללי. הקשה הרש"ש, דמשמע מדבריהם דפרועי ראש הוי במיתה אפילו בעבודה שאינה תמה, והא לקמן (יח). מבואר דשתויי יין אינם במיתה אלא בעבודה תמה, והוא הדין פרועי ראש דיליף מיניה. ותירץ, דאפשר, דכוונתם דנילף על כל פנים דמחללי עבודה בעבודות שחייבים עליהן מיתה, מקל וחומר מזר דמיחל אפילו בעבודות שאינו חייב מיתה עליהם.

דף טז ע"א

(א) תוס' ד"ה אף אני אביא זר, לכך צריכים לטעמא דאזהרה וכו'. הקשה בחידושי הגרע"א, אמאי הצרכו לכך, הא פשיטא דכל חדא מתרתי צריך

יפסול. ועוד עיין במשנה למלך (פ"א מפסולי המוקדשים הכ"ג) דהאריך לבאר הסוגיא בכמה אופנים.

(ה) גמ', אי דחשיב עליה מיקמי דליפוק דם לא כלום היא ואי בתר דנפיק דם איתעבידא ליה מצותו. העיר הקהלות יעקב (סימן א), נהי דקודם ולאחר שיצא דם לא שייך מחשבה, מכל מקום באותו רגע שיצא הדם מהצואר שהוא עיקר מצוותו שייך ביה מחשבה, אמנם לשיטת תוס' לעיל (ב). סוף ד"ה כל הזבחים, דליפסול קרבן בפיגול או שלא לשמה בעינן דווקא דיבור, יש לומר דבשעת יציאת הדם שהוא רגע כמימרא לא שייך שיאמר לשון פיגול. ואפילו לשיטת הרמב"ם (פ"ג מפסולי המוקדשים ה"א), דבמחשבה גרידא מיפסל, אפשר לומר דמכל מקום בעינן דווקא מחשבה בפועל, דהיינו שצריך שיחשוב תיבות המפגלות, ואי אפשר לחשוב אותן ברגע כמימריה.

(ו) גמ', היה מזה ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו. בחזון איש (סימן א סקט"ו) נסתפק, האם אף כשהסיר בגדיו או נעשה בעל מום מסתפק רבי ירמיה. וכתב, דמדברי רש"י ד"ה מהו, דכתב דנעשה בעל מום, משמע, דהסתפק נמי אם נעשה בעל מום בשאר מומים.

(ז) גמ', הוליכו זר וחזר והוליכו כהן פליגי בה בני רבי חייא ור' ינאי חד אמר כשר וחד אמר פסול. ופסק הרמב"ם (פ"א מפסולי המוקדשים הכ"ג) כמאן דפוסל. והוכיח הלחם משנה (שם), דחלוק הולכה בזר מהולכה שלא ברגל, דבהולכה שלא ברגל מסקינן בגמ' לעיל דאית ליה תקנה, וכן פסק הרמב"ם (שם פ"ג ה"ט), ותמה על הכסף משנה (שם) דלא משמע כן מדבריו. ובטעם החילוק ביאר בחידושי מרן רבינו חיים הלוי (שם), דהולכה בזר ברגל הויא עבודה שלמה בפסול אי אפשר לתקוני, מה שאין כן הולכה שלא ברגל, כיון דלא שמיא הולכה אם כן לא נעשית שום עבודה, ואפשר לתקוני.

דף טו ע"ב

(ח) רש"י ד"ה אי תניא, דמודה בה וכו' ואין מחלוקת בין ר"א לת"ק. והרמב"ם (פ"ג מפסולי המוקדשים ה"ט) כתב, דאם קבל הדם בפנים והלך להוציאו לחוץ וחשב באותה שעה, אותה מחשבה פוסלת. וכתב המשנה למלך שם, דמוכרח מדבריו דסבירא ליה דאף לרבא ג' מחלוקות בדבר, דלרבנן פסלה מחשבה בכל גונו, אבל לרבי אליעזר לא פסלה מחשבה בהולכה שלא לצורך, ודלא כדברי רש"י, ועיין בחידושי מרן הגר"ח שם.

(ט) בא"ד, ואר"ש אבוח קא פליגי. הקשו המלא הרועים והרש"ש, דסתם רבי אליעזר הוא רבי אליעזר בן הורקנוס, ואפילו אי גרסינן רבי אלעזר היינו רבי אלעזר בן שמוע. והכריח הרש"ש מדברי רש"י כגירסת הב"ח שגרס במתניתין רבי אלעזר ברבי שמעון.

הדרק היוזמי

מטעמא דאין חכמה וכו'. ועיין **בצאן קדשים** דביאר באופן אחר.

(ח) **בא"ד**, ובדיני נפשות אפילו תלמיד חכם עומד. הקשה **הרש"ש**, אם כן לפרוך מה ליושב תלמיד חכם שכן פסול לעדות דיני נפשות.

(ט) **תוס' ד"ה קסבר בתוה"ד** (בנמשך לעמוד ב'), וסוגיא זו דלא כחד מהנך תנאי דפרק טבול יום. ביאר **הצאן קדשים**, דהתם משמע, דאפילו למאן דאמר מפני טומאה נשרפה, אי הקריבו באנינות שפיר עבדי לשורפו, דאף לדידיה אונן מחלל עבודה. ולמאן דאמר באנינות נשרפה, הוה פירוש "הן היום" בניחותא, שקרבן זה לחובת היום קרבו, וקדשי דורות הוא, והא דקאמר "ואכלתי", הוה בלשון תמיהה, דאסור לאכלן אונן, ומשום הכי שרפנוה. ולמאן דאמר מפני טומאה נשרפה הוה "הן היום" בלשון תמיהה, וכי בניי דהוו הדיוטות הקריבו, אני הקרבתי וכהן גדול מקריב אונן, ובסוגיין משמע איפכא.

דף טז ע"ב

(י) **תוס' ד"ה והיכן מוזהר, בסוה"ד**, וה"ר חיים תירץ דאנינות לא אמר לו משה בפירוש אלא מתוך תשובתו של אהרן. ביאר **הצאן קדשים**, דכיון דלא אמר לו משה בפירוש, אפשר לומר דקאמר ליה בתמיהה, אבל "הן הובא דמה" שכתוב בהדיא דאמר ליה משה כן, ולא כתיב בלשון תמיהה, משמע דהכי דינא דאם הובא פסול.

(יא) **תוס' ד"ה שכן לא הותרו, בתוה"ד**, והקשה ה"ר חיים דבהקומץ רבה קרי עון יוצא הותר מכללו בבמה. ותירץ **בחידושי הגרי"ז**, דרש"י סבר, דבבמה אין נוהג כלל הדינים של כהונה וכלי שרת, ולא שייך לאמר דפסולים אלה "הותרו מכללן", מה שאין כן פסול יוצא, דהוא עיקר היתרו של דין במה, שייך לאמר עליו דהותר מכללו.

(יב) **תוס' ד"ה אתיא בק"ו מיושב**, תימיה מה ליושב שכן לא הותר מכללו. כתב **הצאן קדשים**, דאף דלדברי **תוס' ביומא** (כה). ד"ה **אין ישיבה**, יושב נמי הותר מכללו לאכילת קדשים (עיין מה שכתבנו לעיל אות ה), מכל מקום לענן עבודה לא הותר מכללן.

(יג) **בא"ד**, שם. **והרש"ש** כתב, דמחומר הקושיא נראה לתרץ בדוחק, דמה שתלמיד חכם מעיד מיושב נקרא הותר מכללו.

(יד) **תוס' ד"ה אבל בקרבן צבור מרצה, בתוה"ד**, דינו כטומאה דאינו מרצה אלא האמורין אבל הקרבן אינו נאכל. **ובשיטה מקובצת** (אות ה) כתב בשם **מהר"פ**, דאי אפשר ללמוד מקרבן הבא בטומאה שקרבן הבא באנינות לא יאכל, דקרבן ציבור הבא בטומאה וזרקו טמאים את דמו נאכל לכהן טהור, אם לא נטמא. והכי נמי אי הותר אכילתן לאוננים אף אם זרקו אונן, נאכל. ועיין שם איך ביאר. **ובחזון איש** (סימן ב סק"ג) כתב, דתוס' סברו בקושייתם, דקרבן צבור

לאשכוחי צד השוה לכולהו, והכא הצד השוה דכולהו הוא מדכולהו הוזהרו בלאו, וכדאיתא בגמ'.

(ב) **תוס' ד"ה היכן מוזהר**, תימיה נימא מוהקריבו בני אהרן. הקשה **בחידושי הגרע"א**, הא אי נלמד מהאי קרא, דאינו אלא עשה, נימא חלל יוכיח דאסור לעבוד, ואפילו הכי אינו מחלל עבודתו, ולהכי מיייתי הגמ' דווקא מקרא דאית ביה לאו, דתו אי אפשר למיפרך מחלל, דמה לחלל שאינו באזהרה אלא בעשה.

(ג) **גמ', רב משרשיא אמר אתיא ק"ו מיושב**. הקשה **היפה עינים**, הא יושב גופו לא ידעינן כי אם מוזר, דהכי פירשו **רש"י ותוס' לקמן** (כג): **ד"ה אימא**, הא דילפי מלעמידה בחרתיו ולא לשיבה דפסול מדין זר וכל עוד דלא ידעינן זר, יושב מנלן דמחיל עבודה. עיין שם מה שהאריך ליישב, **ובמצפה איתן** (על רש"י ד"ה יושב) תירץ, דהתם ילפנן ביושב לעכב מדכתיב "העומדים" ואם כן לא בעינן לילפותא דלעמידה בחרתיו דמחלל עבודה, אלא לאזהרה.

(ד) **רש"י ד"ה ויושב דכשר, בתוה"ד**, משום הך פירכא שבקיה דלא משכחת היתר בבמה בהדיא. כתב **בהגהות הרא"מ הורוויץ**, דאף דפירש **רש"י ד"ה דלמא**, דכתיב גבי אונן "מן המקדש", ומיניה ילפינן דאונן כשר בבמה, מכל מקום עדיין לא מחשבין ליה נכתב בהדיא.

(ה) **תוס' ד"ה ומה יושב שאוכל**, כגון במורם מקדשים ובכור. וביאר **בשיטה מקובצת** (אות כ) דהיינו קדשים קלים, דאי בקדשי קדשים שאינם נאכלים אלא בעזרה, הא אסור לישב בעזרה, ודלא כמו שכתבו **בתוס' יומא** (כה). **ד"ה אין ישיבה**. אי נמי מיירי בקדשי קדשים אלא שלצורך קרבן מותר לישב, דילפינן מ"למשחה" דבעי לאכול כדרך שהשרים אוכלים, **והחוק נתן** כתב לפי מה שנכתב **בתוס' לקמן ד"ה מיושב בהג"ה**, דהא דאין ישיבה בעזרה אינו מן התורה, נמי אפשר לפרש בקדשי קדשים.

(ו) **תוס' ד"ה מה ליושב, בסוה"ד**, ולא קושיא היא דכיון דגולן אינו מוזהר לא אתי מנייהו כדפרישית לעיל. נכוונתם, דאי אפשר ללמוד לפסול כל היכא דלא מצינו שהוזהר מלעבוד, דאם כן נימא כהן גדול אונן, וטמא בקרבן צבור יוכיח]. מיהו הקשה **בחידושי הגרע"א**, דהכא לא שייך לפרוך כן, דהקל וחומר אינו מפסול עבודה, אלא מיושב דפסול לעדות.

(ז) **תוס' ד"ה מיושב תלמיד חכם, בתוה"ד**, ותו דאמרינן בפרק שבועת העדות הני מילי לממונא אבל לאיסורא ילך להעיד וכו'. ביאר **החק נתן**, דכוונתם לומר, דאי אמרת בשלמא מה שאינו מעיד בפני מי שזוטר מיניה משום זילותא, אבל מעיד מיושב, הלכך באיסורא ימחול על זילותא דידיה משום ד"אין חכמה ואין תבונה וכו'", אבל אם הטעם כדי שלא יצטרך להעיד מעומד משום דמבטל עשה דכבוד התורה, לענין אסורא נמי לא יעיד, דעשה ד"כבוד התורה" עדיף

הדרק היוזמי

תלמיד טועה כתבם, דהרמב"ם עצמו הוקשה לו (שם בהלכה ג) איך משכחת ליה דמתחייב מיתה אם כבר התחייב כרת, ולדברי הכסף משנה אינה קושיא, עיין שם.

ג) **תוס' ד"ה טבול יום**, בתוה"ד, דאשה כשרה לשחוט קדשים א"כ שייך בה חילול עבודה. הקשה **הברכת הזבח**, הרי שחיטה לאו עבודה היא, וכשרה בכל הפסולים ואפילו במחוסר כפורים, ואכתי היאך שייך חילול עבודה באשה. ותירץ, דשייך בה חילול כששחטה מחוסר כפרה ונגעה בבשר. והקשה עליו **הקרבן אורה**, הא אם נגעה בבשר אינו ענין לחילול עבודה, דנפסל משום שנטמא. **ובצאן קדשים** כתב, דכיון דקיימא לן דלכתחילה טמא לא ישחוט, למדין מהאי קרא דאף לאשה אמרינן דלא תשחוט לכתחילה, וכתב עליו בקרבן אורה שלא הבין דבריו.

ד) **בא"ד**, שם. **ובהגהות הרא"מ הורוויץ** כתב, דתוס' יכלו לכתוב דשייך חילול עבודה באשה מחוסרת כפורים בבמה, שמוותרת לעבוד בבמה אחר היתר הבמות.

ה) **בא"ד**, ואין לתרץ נמי דאי לאו אלא חד רבויא הוה מוקמינן ליה במחוסר כפורים משום דמחוסר מעשה. הקשה **המהרש"א בסנהדרין** (פג: על תוס' ד"ה וטבול יום), היאך סלקא דעתך למימר דמסתבר לאוקמיה במחוסר כפורים, דאם כן הכא לענין חילול עבודה מנלן דקרא דקדושים יהיו מיירי בטבול יום, דילמא אתי למחוסר כפרה, דהא אכתי לא ידעינן לתרוייהו, דמטהרה לחודא לא שמעינן.

ו) **תוס' ד"ה רמז לטבול יום**, הוה מצי למילף מיושב או מבעל מום וחד מהנך. הקשה **השפת אמת**, דלכאורה לענין טבול יום אין קל וחומר, דהרי לא מצינו דהוזהר טבול יום מלעבוד, וכל שאינו מוזהר לא ילפינן בקל וחומר כדביאר **תוס' לעיל** (טז.) **ד"ה אף אני**. וליכא למימר דכיון דהוזהר על ביאת מקדש הוה כהוזהר לעבוד, דהרי אם כבר עבר ונכנס ליכא איסור בגוף העבודה, דיכול לזרוק בלי שיהוי. וכתב, דשמא יש לומר, דכיון דטמא הוזהר, ולא בא הקל וחומר אלא לגלות דהוא בכלל טמא, לא בעי אזהרה כדי ללמוד דהוא מחלל עבודה.

ז) **גמ', אמר רב למה לי דכתב רחמנא טמא טבול יום ומחוסר כפורים וכו' הרמב"ם** (פ"ד מביאת מקדש ה"ד) פסק, דדווקא טבול יום שעבד דינו במיתה בידי שמים, אבל מחוסר כפורים שעבד אף על פי שחילל הרי זה פטור. **ובהשגות הראב"ד** (שם) השיג עליו מסוגיא דידן, דמסקינן מחוסר כפורים דזב כזב דמי. **ובכסף משנה** הוסיף להקשות סתירא בדברי הרמב"ם עיין שם, ואקושיית הראב"ד תירץ, דהרמב"ם סבר דלא כמסקנת הסוגיא, אלא דמחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי. מיהו הקשה **הקרבן אורה**, אי מחוסר כפורים אינו

הנקרב בטומאה נאכל בטומאה, (ואף דמשנה היא **בפסחים** (עו:) דלא נאכל בטומאה, מכל מקום כן דרך הראשונים לבאר הדבר בלשון קושיא ופירוק). ומחמת כן הקשו, דיש להוכיח דאין דין אנינות כדין טומאה, דהרי מבואר בהדיא דלא יכלו לאכול קרבן אהרן ביום מפני אנינותם. ותירצו, דאף קרבן צבור לא נאכל **בטומאה**, ואם כן אף קרבן הנקרב באנינות לא יאכל **באנינות**, ושפיר מודו דאף הנקרב בטומאה נאכל בטהרה וכדברי מהר"פ.

טו) **תוס' ד"ה ומה טומאה**, תימא אי אנינות לילה דאורייתא איכא למיפרך מה לטומאה שכן הותרה בפסח. הקשה **הרש"ש**, דאפילו למאן דאמר אנינות לילה דרבנן אינו אלא אם מת לו מת ביום, אבל אם מת בלילה, פשיטא דלכולי עלמא לילה ויום שלאחריו דאורייתא, ואם כן יקשה לכולי עלמא דאונן שמת לו מת בלילה אינו אוכל. ותירץ, דבהאי גוונא אף בטומאה אינו נאכל, אם נטמאו הצבור בלילה, וכדאיתא **בפסחים** (עח:) ותו ליכא למפרך.

טז) **בא"ד**, תאמר באנינות שלא הותר. הקשה **הרש"ש**, מנא להו לתוס' דאם רוב הציבור אוננים חס ושלום שלא הותר להם אכילה מקל וחומר מטומאה. ותירץ, דכיון דאף לכהן גדול לא הותרה אכילה, ליכא קל וחומר על אכילה, דנימא דיו לבא מן הדין להיות כנדון.

דף יז ע"א

א) **תוס' ד"ה כל חדא** (המתחיל בעמוד הקודם) **בתוה"ד**, ושמא שאני הכא משום דהני ק"ו סתרי אהדדי מה שאין כן בהנהו. כתב **בהגהות הרא"מ הורוויץ**, דאולי כוונתם, דבכל הנהו דמייתי, אית לן לומר קל וחומר בתרוייהו, כגון בתורים ובני יונה דליכשרי תרוייהו בגדולים וקטנים וכן כולם, אבל הכא על כל פנים לא ידעינן איך להשוותם, אי תרוייהו הותרו דוקא בכהן גדול וצבור, או דהותרו דווקא בכהן גדול, או דווקא בצבור.

ב) **גמ', טבול יום דאם עבד במיתה מנלן דגמור חילול חילול מתרומה**. וכן כתב **הרמב"ם** (פ"ד מביאת מקדש ה"ד), דילפינן דטבול יום שעבד במיתה מהאי קרא. והשיג עליו **הראב"ד** (שם), דלא משכחת טבול יום ששימש במיתה, דמשנכנס למקדש כבר התחייב כרת, אלא אם נאמר דאיירי בבמה או שהפך בצנורא מרחוק. ותמה **הכסף משנה**, מדוע תמה על הרמב"ם ולא על הגמ'. ותירץ, דהוקשה לו דווקא על הרמב"ם משום שכתב (פ"ג מביאת מקדש ה"ד), דטבול יום שבא למקדש בכרת, דלולי דבריו היה מקום לומר דאינו אלא במלקות. מיהו כתב, דהשגתו אינה קשה, דיש לומר דיש במיתה בידי שמים מה שאין בכרת, דכרת היינו שאינו מגיע לשישים ומיתה בידי שמיים אין לה זמן קבוע. ועוד, דמיתה בידי שמים עולה מות בחלוניתיו, ומקנה קנינו מתים. **ובמשנה למלך** (שם) כתב, דלא יצאו דברים אלה מהרב כסף משנה אלא

הדרק היוזמי

יג) **תוס' ד"ה אונן, בתוה"ד**, דמנגיעה ילפינן כדאמר בפרק הערל וכו'. וביאר המהרש"א **ביבמות** (עב:), דאין הכוונה דיליף ערל מטבול יום, דאם כן אכתי איכא למיפרך מה לטבול יום שכן מותר במעשר, אלא דיליף פרה מנגיעה, דמה נגיעה שאסורה בטבול יום מותרת בערל, פרה שמותרת בטבול יום אינו דין שמותרת בערל. והקשה **החק נתן**, אם כן מאי מקשו הכא תוס' בסוף הדיבור, "מה לטבול יום שכן אינו מחוסר מעשה תאמר בערל", מאי קושיא הא לא ילפינן ערל מטבול יום אלא ילפינן פרה מנגיעה.

יד) **תוס' ד"ה אין בגדיהם, בתוה"ד**, ותירץ דאף על גב דכולהו בגדים כתיבי התם מכל מקום מיתה אמכנסיים דוקא כתיבא וכו'. הקשה **השפת אמת**, דלפי זה, הא דקיימא לן **לקמן** (ק"ב): דמחוסר בגדים במיתה דווקא בעבודה תמה מדאיתקש לזר, נימא דמחוסר מכנסים יהיה במיתה אפילו בשאר עבודות, כיון דבגופייהו כתיב מיתה. ועל הא דכתב התוס' דמקרא ד"וחגרת" לא הוי ילפינן מכנסיים, הקשה, דאם כן מנא לן דמחוסר מכנסים מחלל עבודה. ותירץ, דצריך לומר כיון דגלי קרא דהוא במיתה, ממילא הוי בכלל כל מחוסר בגדים.

דף יח ע"א

א) **תוס' ד"ה אתיא חוקה חוקה, בתוה"ד**, וקשה מהך דשמעתין דהא אין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם לא כתיב בפירוש. הקשה **בחידושי הגרי"ז**, דלכאורה לא דמיא, דהתם כהן הדיוט דמחלל עבודה לא כתיב כלל בפרשה, דקרא דיבר בכהן גדול, אבל הך דינא דמחוסר בגדים כתיב בפירוש שילבש בגדים, וחילול עבודה הוא דלא כתיב ביה, ואמאי יקרא דבר הבא מן הכלל. והוכיח מכאן, דדעת תוס' כדעת **הרמב"ם בספר המצוות** (מצוה לג), דקיום המצות עשה דלבישת בגדי כהונה הוא **בעת העבודה** ואין המצוה במעשה הלבישה, ואם כן יתחדש נמי בהאי קרא דאין בגדיהם עליהם, דכשהוא מחוסר בגדים נוסף עליו דין זרות ולכך מחלל עבודה, וממילא נמצא דהוספת דין זה דיש במחוסר בגדים זרות וחילול עבודה משום זרות, הוי דבר הבא מן הכלל, והלכך מקשו שפיר.

ב) **בא"ד**, וכן בכל הנך דכתיב ולא יחללו דדייקינן הא עבד חיללו וילפינן מיתה חילול חילול מתרומה. הקשה **הגרי"ז**, דלא יחללו דכתיב בכל הני (בטבול יום ובטמא), אין הכוונה דלא יעשו כן, ואם יעשו כן, יחללו, דלפי זה יהיה דבר שבא מכללו, אלא הוי אזהרה שלא יחלל, וכדמבואר **ברמב"ם** (פ"ד מביאת מקדש ה"א), ואם כן החילול כתיב ביה בהדיא, ולא הוי דבר הבא מן הכלל.

ג) **בא"ד**, אבל על שאר פסולים כגון ערל ואונן לא איצטריך קרא למעוטינהו ממיתה. ביאר **החק נתן**, דהוקשה לתוס', מנלן דבאו ג' כתובים אלה למעוטי יושב ממיתה, דילמא יושב כיון דאיכא זר כאילו כתוב בו מיתה בהדיא, ולא

במיתה, מאי קאמרינן הכא דהיה אפשר ללמוד מחוסר כפורים וטבול יום מהדדי. ועיין בדבריו שהאריך מאוד להקשות על הרמב"ם, ועיין גם באריכות **בחידושי רבי אריה לייב** (ח"ב סימן ט) ולקמן אות י'.

ח) **גמ', סוף סוף קלישא לה טומאתו**. פירש **רש"י בד"ה קלישא ליה טומאתו**, דמחוסר כפורים וכו' תו ליכא פירכא וכו', דהוה ליה חד מנייהו כמי שאינו מחוסר מעשה. ופירש **הצאן קדשים**, דכנגד טמא, הוי מחוסר כפורים כמי שאינו מחוסר מעשה, שהרי כבר טבל והעריב שמשו. ומשום הכי גורס רש"י בלשון יחיד, דלא קאי אלא על מחוסר כפורים.

דף יז ע"ב

ט) **תוס' ד"ה קסבר, בתוה"ד**, ובריש מסכת כלים תנן בהדיא דמחוסר כפורים שנכנס למקדש חייב כרת דתנן עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייב חטאת. ותמה **השפת אמת** על ראייה זו, דפירוש מתניתין דהתם הוא, דתרי חומרות איכא בעזרה, חדא דמחוסר כפורים אסור ליכנס, ועוד דיש חיוב חטאת בכניסת **טמאים**, ולעולם אפשר לומר דמחוסר כפורים אינו בכרת וחטאת.

י) **בא"ד**, שם. **והרמב"ם** (פ"ג מביאת מקדש ה"ט) כתב, דאפילו מלקות אין בו. והוכיח **הכסף משנה** (שם), דסבירא ליה כרש"י בסוגיין, דלמאן דאמר מחוסר כפורים דוב לאו כזב דמי אינו מתחייב מחוסר כפורים כרת על ביאת מקדש, והרמב"ם פסק כמותו, והשיג עליו **הראב"ד** שם כהשגות התוס' על רש"י, וכמבואר **בתוספתא דכלים** (פ"א ה"ח) [ועיין מה שכתבנו **לעיל** אות ז'].

יא) **בא"ד**, ועוד דנפקא מינה לענין טומאה דחוויה. ביאר **הצאן קדשים**, כגון שהיו ציבור מחצה טמאים ומחצה טהורים, ואחד מהם היה מחוסר כפרה שחל שמיני שלו בערב פסח ולא מסר קינו לבית דין, למאן דאמר כזב דמי ואיקרי טמא, מכריע את הציבור לטומאה ויעשו בטומאה, ולמאן דאמר לאו כזב דמי, אף על גב דאין שוחטים וזורקים עליו כטמא שרץ, מכל מקום לא איקרי טמא להכריע את הציבור לעשות בטומאה, ויצטרכו לטמאות אחד מהם בשרץ, וכדאייתא **בפסחים** (פ). **ובברכת הזבח** ביאר, דנפקא מינה, אי כל הציבור היו מחוסרי כפרה דזיבה, דאי כזב דמי לא יקריבו קרבן ציבור שלהם עד דאייתי כפרתן ויעשו בטהרה, דטומאה דוב לא הותרה בצבור, אבל אי לאו כזב דמי, יכולים להקריב. אי נמי, אי איקרי מחוסרי כפרה טמאים, צרכים ציץ לרצות על קרבנן, ואי לא הוו כזב, אונם צריכים לו. ועיין עוד **בחק נתן**.

יב) **תוס' ד"ה והזה הטהור, בסוה"ד**, מכל מקום יליף שרפה מהזאה. **ובתוס' יומא** (מג): **ד"ה לימד** ביאר, דכיון דעיקר טהרה הוי בהזאה ואכשר בה טבול יום, כל שכן שאר עבודות.

מכלי מקדש ה"ד). בטהרת הקדש הביא דבשו"ת הרב"ז (ח"ה סימן צא) הקשה, דבהלכות ביאת מקדש (פ"א הי"ד ובפ"ט הט"ו) כתב הרמב"ם דקרוע בגדים אינו מחלל עבודה. ותירץ, דבהלכות ביאת מקדש כתב הרמב"ם דקרוע בגדים אינו מחלל, והיינו קריעה מן הצואר וכדרך שקורעים על המתים, דבקריעה זאת אין מחלל עבודה. אבל בהלכות כלי מקדש כתב הרמב"ם בגדים מקורעים, והוא בגדים שלובשים הפחותים שאינם מקפידים על עצמם, והנך בגדים אינם "לכבוד ולתפארת", ולכך מחלל עבודה.

ט) גמ', אמר רב יהודה אמר שמואל מרושלין כשרים מסולקין פסולים. הקשה הקרן אורה, כיון דתרווייהו מקרא ד"מדו בד" נפקי, אמאי לגבי מרושלין אמר דאינו אלא למצוה ולגבי מסולקין קדריש לעכב. ותירץ, דסבירא ליה לשמואל דיתר כמאן דליתא דמי, ונהי דלכתחילה בעינן כמדתו, מכל מקום ליכא למיפסל משום הכי, אבל היכא דחסרין פוסל כיון דמשוי ליה למחוסר בגדים.

י) גמ', לא דכולי עלמא כמאן דאיתא דמי. הקשה השפת אמת, לשמואל דסבר דמרושלין לא מחלל, על כרחך יצטרך לומר דתנאי היא, והוה לה לגמ' למימר לשמואל ודאי תנאי היא. ותירץ, דאפשר לומר דשמואל סבר דמחלוקת הברייתות אינה אלא אם טלית בת חמש חייב בד' כנפותיו או בה' הכנפות, ונכדביאר באמת הרא"ש בהלכות קטנות (הלכות ציצית סימן ג), אבל לכולי עלמא חייבת בציצית, דיתר כמאן דליתא דמי. ועיין שם דהאריך עוד בישוב הקושיא.

יא) תוס' ד"ה ואידך, בתוה"ד, ומקשה ר"ת דבפרק התכלת גבי פלוגתא דר' שמעון מרבי התם רבי שמעון כסות סומא מאשר תכסה ובעלת חמש מאשר. ביאר החק נתן, דכוונת תוס' להקשות, דהתם מבואר דאפילו רבי שמעון דפטר כסות לילה, מודה לרבנן דבעלת חמש חייבת, ואם כן מאן דאמר דהכא דלא כחד. ועלה תירץ, דתרי תנאי דהכא פליגי אליבא דרבי שמעון, וסוגיא דמנחות אזלא כחד מאן דאמר דהכא אליבא דרבי שמעון.

יב) תוס' ד"ה והתניא משוחקין כשרין, תימה דביומא דרשינן מה ת"ל ילבש לרבות את השחקין ואמאי צריך רבוי. ביאר הצאן קדשים, דהתם איירי בהרמת הדשן, והקשו תוס', אמאי בעי קרא להכשיר בה משוחקין, הא אמרינן הכא דהעבודה כשרה בהם בכל עבודות.

יג) בא"ד, שם. ובהגהות יעב"ץ תירץ, דהתם מרבינן דאפילו בגדי כהונה גדולה משוחקין כשרים, והוה אמינא דכיון דדרשינן דבגדי כהן גדול דחמירי, דהרי בגדי יום הכפורים זה פסולים ליום כפור אחר, הלכך משוחקין פסולים, ואף על גב דהתם לא איירי אלא בתרומת הדשן, מ"מ מרבינן נמי כהן גדול התורם. אי נמי כמאן דאמר דאף תרומת הדשן של יום כפור אינה כשרה אלא בו.

יד) רש"י ד"ה העולה מן הקרקע, קנה יחידי מכל גרעין. וברש"י יומא (עא:) ד"ה

אתו למעט אלא שאר פסולים כגון ערל ואונן, ועלה כתבו דהני לא בעו קרא. ד) תוס' ד"ה הגה"ה חזורני לומר, בתוה"ד, ואם כן תרי קראי במחוסר בגדים למה ובתרווייהו כתיב חוקה. ביאר הצאן קדשים, דהיינו, דהוי ליה ד' כתובים הבאים כאחד, ולא בעינן אלא שניים ליתורא, והוסיפו התוס' דליכא למימר דמשום הכי בעינא במחוסר בגדים תרי קראי, חד למצוה וחד לעיכובא, דהא בתרווייהו כתיב חוקה, וכל מקום דכתיב חוקה אינו אלא לעכב. אבל בחק נתן כתב, דכוונת תוס' לומר, דהקושיא הראשונה הדרא לדוכתא, דכיון דכתב בתרווייהו "חוקה", על כרחך לגורה שוה אתיא, דכל היכא דכתיב חוקה, הוה נמי במיתה וחילול, ואם כן הדרא קושיא קמייתא לדוכתא, למה לי למיכתב מיתה בשתויי יין ובלא רחוך ידיים, נילף חוקה חוקה ממחוסר בגדים.

ה) בא"ד, ומיהו וחגרת דדרשינן מינה חוקת עולם איצטרין משום חילול וכו'. ביארו הצאן קדשים והחק נתן, דהשתא הדרי התוס' לתרוץ שכתבו בתוס' לעיל (יז): ד"ה אין בגדיהם, וכיון דאיצטרין קרא מיוחד במכנסיים למיתה, נמצא דקרא שנאמר במכנסיים ללמד על מיתה, איצטרין ליה למכנסיים, וקרא דחגרת ללמד על חילול בשאר בגדים, ותו לא הוה ד' כתובים.

ו) רש"י ד"ה אי מהתם (השני), בתוה"ד, אבל נתינת אש של הדיוט דמצוה בעלמא היא שהרי יש שם אש שירדה מן השמים. הקשה הרש"ש, למה לא פירש רש"י כפשוטו, דכיון דאין כפרה אלא בנתינת הדם, כמבואר לקמן (כד): דאפילו אם לא הוקטרו אמורי הקרבן כשר, אין נתינת האש מעכבת. ותירץ, דאולי משום הקטרת הקומץ דמעכבא נקט טעם זה. ונכבר הקדימו בשיטה מקובצת (אות ד).]

ז) תוס' ד"ה הג"ה כהן גדול, בתוה"ד, ויש לומר דכהן גדול נתמנה לעבודתו בפה ומסתלק בפה. הקשה הטורי אבן במגילה (יב), מהא דאמרינן בהוריות (יב): שמשוח מלחמה שעבר, חלוק בכמה דינים מכהן הדיוט, ואי נימא דמסתלק בפה, כיון דהעבירוהו נעשה הדיוט. ותירץ, דאיירי שלא סלקוהו אלא מינו אחר תחתיו. ובחידושי הגרי"ז תירץ בשם הגר"ח, דשאני כהן גדול מכהן משוח מלחמה, דעל כרחך אין כוונת תוס' דסגי במנוי פה בלבד, דהרי בעי נמי משיחה ורבי בגדים, ועל כרחך דכוונת תוס' דהמשיחה גורם לקדושת הגוף, ולאחר מכן המינוי פה מהני למיחל עליה קדושת כהן גדול, וממילא הא דכתבו תוס' דמהני סילוק פה, אינו אלא לבטל קדושת כהן גדול דאית ביה, ואם כן, היינו דוקא בכהן גדול, אבל משוח מלחמה דאין המינוי פועל כלום בקדושתו, ואינו צריך אלא משיחה, אי אפשר לסלקה בפה.

דף יח ע"ב

ח) גמ', מטושטשין או מקורעים ועבר עבודתו פסולה. וכן פסק הרמב"ם (פ"ח

חוצצת. ובשורת אבני נזר (יו"ד סימן רסו) האריך להוכיח, דשאני דין חציצה היכא דההלכה דבעינן חיבור בין ב' דברים, להיכא דההלכה היא שיגע דבר בדבר אחר, וכגון לענין שופר, דקיימא לן דאם פיו אינו נוגע בשופר תקיעתו פסולה, ולכך אם יש הפסק בין פיו לשופר, אף דמדיני חציצה אינו חוצץ וכגון דצפהו להנאתו, פסול. והיינו נמי הכא דבעינן דיגעו הבגדים בבשרו, ולכן פוסל אפילו נימא. [ועיין בשפת אמת סוכה (לו). דכתב נמי כי האי סברא (ש.ב.) וייתכן שלכך כיון נמי בדבריו כאן]. וכן עיין באבני עזרי (פ"י ה"ו) שכתב לבאר החילוק. ועיין באות הבאה.

(ה) גמי, בעי רבא נכנסה לו רוח בבגדו מהו. פירש רש"י ד"ה נכנסה, דהרוח הבדילה בין בשרו לבגד. וביאר בשו"ת בית הלוי (ח"א סימן ג אות ג), דטעמא דיש לפסול בכהאי גוונא ואפילו דאין שום דבר שחוצץ בינו לבין הבגד, הוא משום, דקדריש ליה לקרא ד"על בשרו" דמיניה ילפינן דחציצה פוסלת, דהעיקוב הוא שיהיה הבגד מונח על הבשר, ולא שלא יהיה דבר חוצץ. ועיין באות הקודמת.

(ו) גמי, הכניס ידו לתוך חיקו מהו. הקשה בהגהות הרא"מ הורוויץ, אמאי לא יפסול נגיעתו בבשרו במקומות המכוסים קידוש ידיו ורגליו, כדקיימא לן לענין נטילת ידים לאכילה ותפילה דנפסלה בכהאי גוונא.

(ז) גמי, שם. הנה הך בעיא וכן כל בעיות הגמי לענין חציצה לא נפשטו. וכתב הרמב"ם (פ"י מכלי המקדש ה"ז), דכולהו יש ליזהר שלא יחצצו, אבל אם עבד עבודתו כשרה. וביאר הכסף משנה דטעמו, דמספק אי אפשר לחייב להביא קרבן אחר, דהוי ספק חולין בעזרה, ואף שיש קרבנות שיכולים להביאם על ידי תנאי, מכל מקום, כיון דאיכא קרבנות דאי אפשר להתנות בהם, כגון חטאות ואשמות וקרבנות צבור, לא מחלקינן. והקשה הקרן אורה, דמכל מקום היה לרמב"ם לפרש דהבשר אסור באכילה, דלמא זבח פסול הוא.

דף יט ע"ב

(ח) גמי, אי הכי דצפרא נמי. פירש רש"י ד"ה וי"ו, דאם כן דלא נאמר חוקה על קדוש ידים ורגליים, אפילו קדוש ידיים דשחרית יום הכפורים לא לעכב. ותמה בשו"ת בית הלוי (ח"א סימן ה אות ו), איך סברה הגמי להשוות קידוש ידיים ורגליים דבין עבודה לעבודה דאינו אלא ביום כפור, דעלה קאי קרא ד"ולבשם", לקידוש דצפרא שמעכב בכל השנה, ויעכב נמי ביום הכיפורים. ותירץ, על פי מה שהוכיח שם מהתוספתא (פ"א דמנחות), דכל החלפת בגדים גורם חיוב חדש לקדש ידיו, אפילו לכהן הדיוט בשאר ימות השנה, ועל כרחך דנאמרה הלכה, דכל בגדים שלא קידשו בהם ידיים ורגליים חשיב מחוסר בגדים. ולפי זה אתי שפיר, דאחרי שמצינו דביום כפור לא מעכב קדוש ידיים,

דבר העולה ביאר, דהפשטן והקנבוס אין להם בדים וענפים כעצים אלא עלים, ואין הפשטן עולה אלא מן הקנה האמצעי. וכתב המלאכת יו"ט, דלפי מה שכתב רש"י כאן לא קשה מקנבוס [עיין בתוס' ד"ה ואימא], דאפשר דהקנבוס יוצאים כמה קנים מגרעין אחד. וכל מה דהקשה תוס' (הנ"ל) מזהיכן ממעטינן קנבוס אינו אלא לפירוש רש"י ביומא ולא לפירושו כאן.

דף יט ע"א

(א) תוס' ד"ה כורך, בתוה"ד, ונראה לפרש משום שחיקת סמנים. ביאר הצאן קדשים, דלתוס', גמי אינו מרפא, ועיקר איסורא שמא יוציא דם, ולא משום שחיקת סממנים. והא דהביאו ראייה מדברי הירושלמי כפירוש רש"י, היינו, דהתם מבואר דאי ספוג היה מרפא, היה אסור לכרכו על גבי מכתו, ועל כרחך משום גזירה דשחיקת סממנים.

(ב) רש"י ד"ה ותיפוק ליה, בסוה"ד, והיכי שרי רבי יוחנן. העיר הב"ח (אות ד), דלא פירש רש"י הכא כדפירש בעירובין (קג): ד"ה ותיפוק ליה, משום דקושיית הגמי היא בין אגמי בין אצלצול, ולא דווקא על צלצול דשרי רבי יוחנן, ועיין מה שביאר בטעמא דרש"י כאן דאין חציצה על ידי גמי. אבל החק נתן כתב, דאין כוונת רש"י לסתור מה שכתב בעירובין, דבדאי קשה נמי אמתניתין, איך התירה לכרוך גמי ולא חששה לחציצה, אלא כוונתו דקשה טפי לרבי יוחנן דהתיר לכרוך אפילו בגד דאית ביה שלש על שלש ולא חשש לחציצה, וכעין דבריו כתב בצאן קדשים, ועיין מה שכתבנו באות הבאה.

(ג) גמי, שלא במקום בגדים שלש על שלש חוצצות. ופירש רש"י ד"ה שלש, דהאי חוצצות דקאמר רבא היינו יתור בגדים, והא דנקט לשון חציצה אגב רישא, דבמקום בגדים אין הפסול אלא משום חציצה. מיהו מדברי הראב"ד בהשגות (פ"י מכלי המקדש ה"י) מוכרח, דהבין דהאי חוצץ דקאמר רבא היינו חציצה ממש, ומכח זה הקשה שם על הרמב"ם דפסק, דאפילו אם כורך על אצבעו שאינו מקום בגדים יזהר דלא יחצוץ בין אצבעו לכלי. והקשה הכסף משנה על דבריו, אם כן אמאי הקשו לעיל בסמוך דנפסול העבודה משום חציצה, הרי לית ביה ג' על ג'. וכתב הגרע"א (בגליון הרמב"ם) שם, דיש ליישב, דהראב"ד הבין דשאלת הגמרא אינה אלא על רבי יוחנן, דמשמע מדבריו דמותר לכרוך אפילו בגד ג' על ג', ולא אמתניתין דהתירה לכרוך גמי [ועיין אות הקודמת], אלא דהקשה אדברי הראב"ד ממקום אחר, עיין שם.

(ד) גמי, לא אמרו חציצה בפחות משלש על שלש אלא במקום בגדים. דהיינו דבמקום בגדים אפילו נימא אחת חוצצת וכדאמר רבא לעיל. והקשה השפת אמת, מאי שנא מחציצה לענין טבילה דבעינן דווקא רוב ומקפיד. וכתב, דצריך לומר ד"חציצין הלכה למשה מסיני" והכא הלכה למשה מסיני דנימא אחת

דצריך לומר דהא דהקשתה הגמרא "וליתב מיתב" לא פריך אלא לרבנן, דנהי דלאו עמידה היא מכל מקום מהיכן ידעינן דבעי לעמוד. ולפי דברי תוס' ביומא (כה.) ד"ה אין ישיבה, דבשעת עבודה מותר לשבת בעזרה, יש לפרש דשאלת הגמרא לכולי עלמא, דאפילו לרבי יוסי אמאי בעי לסמוך מן הצד ולא יכול לשבת להדיא.

(יד) גמ', שהיה רבי אומר לינה מועלת בקדוש ידיום ורגלים. וביאר הצאן קדשים (לקמן כ: רש"י ד"ה יציאה), דאף דמי הכיור כבר אינם בעין דכבר ניגבו, מכל מקום הפסול חל על מי הכיור שעל ידיו ורגליו. ועיין מה שכתב בנתיבות הקדש.

דף כ ע"א

(א) גמ' מהו דתימא הני מילי עבודה דמעכבא כפרה כו', הקשה השפת אמת מה בכך דהקטרת אימורין לא מעכבא כפרה, מכל מקום עבודה היא לכל מילי. ורצה לדייק דמשמע קצת מלשון רש"י ד"ה מהו דתימא, שכתב דבעינן קידוש שחרית וכו' דקאי דוקא לרבי דפוסל לינה, ואם כן יש לומר דדוקא בעבודה עיקרית שמעכבת כפרה לינה פוסלת, אבל עבודה שאינה מעכבת, טפלה לכל העבודות הראשונות, וכיון דכבר קידש לעיקר העבודה לא נפסלו הידים [נובהוספה העיר דלפי זה לרבי אלעזר ברבי שמעון נשאר הקושיא "להקטיר אשה למה ל"י ונשאר בצריך עיון].

(ב) גמ', אבל עבודה דלא מעכבא כפרה לא. הקשה השיטה מקובצת (אות א), הא מאי דשלא רחוך ידיים מחלל עבודה, ילפינן "חוקה חוקה" ממחוסר בגדים, ומחוסר בגדים קיימא לן לעיל (יח.) מרבויה דקרא, דמחלל בין בעבודה דמעכבא כפרה בין דלא מעכבא [דהווי כזר, וכן הדין בור]. ותירץ, בשם רבו, דלא ילפינן חוקה חוקה ממחוסר בגדים דמחלל עבודה אלא היכא דבעינן קידוש, אבל היכא דלא בעי קידוש לא, הלכך בעינן למידע תחלה אי בעי קידוש. ובקרא אורה הקשה על דבריו, דלעיל (שם) ילפינן שתויי יין ממחוסרי בגדים בין לאיסור בין לחילול, ולא מפלגינן בין עבודה דמעכבא כפרה לעבודה דלא מעכבא כפרה. ועיין מה שרצה לבאר.

(ג) רש"י ד"ה דלא צריך, בסוה"ד, דאי לרבי אין צריך דהא אפילו בקידוש פסל ביאר החק נתן כוונת רש"י, דהיה מקום לומר דהסתפקו אם האי מימרא כרבי, ומיבעיא לן, האם "אינו מקדש" היינו דלא צריך לקידוש, וכרבי אלעזר ברבי שמעון דסבר דלינה לא פסל בקידוש, או דילמא אין ראויות לקדש דאיפסלו ליה בלינה וכרבי, אבל לרבי אלעזר ברבי שמעון דלא פסל לינה בקידוש, אין הכי נמי דלא פוסל מי כיוור בלינה, וקאמר, דליכא למימר הכי, דלרבי אמאי איצטרריך לאשמועינן דלינה פוסלת בכיור, השתא מים שכבר ניגבו פסל להו

ואפילו אחרי שהחליף בגדיו, דתו לא חשיב שקידש ידיו לגבי לבישה השנייה, ומכל מקום עבודתו כשרה, אם כן יש לומר דאף קידוש הראשון לא יעכב עבודתו. ועיין עוד בחידושי רבי אריה לייב (ח"ב סימן יב).

(ט) גמ', כל כיוור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשים בו שנאמר ורחצו ממנו וכו'. פירש רש"י ד"ה משה ואהרן תרין ובניו תרין שאף משה כהן היה וכו'. [ורש"י פירש דברי הגמ' דאזיל אהאי קרא דשמות (פ"מ לא)]. אמנם הרמב"ם (פ"ה מביאת מקדש הי"ג) כתב, דילפינן דבעינן מים לדי כהנים "שנאמר אהרן ובניו", והוי אלעזר ואיתמר ופינחס עמהם הרי ארבעה. וכתב הכסף משנה דכיון דהרמב"ם הביא הפסוק דפרשת כי תשא (פ"ל יט), שאין כתוב בו אלא אהרן ובניו, הוצרך לכלול פינחס עמהם כדי שיהיו ד'. ותמה, שבזמן שנאמרה אותה פרשה עדיין לא מתו נדב אביהוא ואם כן הוה ליה לאצרכי שיהיו מים בכיור כדי לקדש ה' או ששה. אמנם לרש"י דילפי מקרא דפרשת פקודי נחא, דהכי קאמר, יהיה בכיור מים שיעור שירחצו ממנו משה ואהרן ושנים מבניו דמיעוט רבים שנים, דאי לאו הכי הווי בעי למכתב "כל בניו".

(י) רש"י ד"ה משה ואהרן, בתוה"ד, ואע"ג דלא כהנו בבת אחת וכו'. הקשה בהגהות הר"י לנדא, דרש"י בפירוש התורה (שמות פ"מ פכ"ט) פירש, דביום שמיני למלואים שימשו משה אהרן ובניו, ומשה היה מקריב קרבנות צבור ואהרן קרבנות חובות, הרי ששימשו בבת אחת. ותירץ, דסבירא ליה לרש"י דכיון שחלוקים בהקרבנות, דקרבתן שקרב זה לא קרב זה לא חשיב כהנו בבת אחת, דהיה אפשר ליתן מים בכיור בין קרבנות שהקריב משה לקרבנות שהקריב אהרן.

(יא) גמ', מניח ידו הימנית על גבי רגלו הימנית וכו'. כתב השפת אמת, דהא דלא נקרא נגיעה במקומות המכוסים המחייב נטילת ידיים, הוא משום דכיון דהכהנים רגילים ללכת יחף לא נקרא מקום מכוסה.

(יב) גמ', שם. וכתב המנחת חינוך (מצוה קו אות יא), דנראה פשוט, דדוקא אם צריך לקדש שניהם צריך שיהיו בבת אחת, אבל אם אין צריך לקדש אלא ידיו או רגליו, וכגון שנגע במקום המכוסה המצריך טבילה דווקא ליד שנגע בו, לא צריך לטול ידיו ורגליו בבת אחת.

(יג) תוס' ד"ה וליתב מיתב וליקדש, לאו ישיבה ממש קאמר דאין ישיבה בעזרה אלא סמיכה. הקשה הקרן אורה, דמשמע מדבריהם, דעמידה על ידי סמיכה לא נקראת עמידה לכולי עלמא, אף דבגמ' אמרינן דלרבי יוסי ברבי יהודה עמידה מן הצד הווי עמידה, צריך לחלק בין עמידה מן הצד לעמידה על ידי סמיכה, ואם כן מאי קאמרי תוס' בד"ה אלא, דלמאי דקיימא לן ברבנן צריך להיזהר שקורא בתורה לא יסמוך, הא לדבריהם הכא הוי לכולי עלמא. ולכך כתב,

מדרבנן משום שהמים כבר נתגבבו על ידיו, נראה דהיינו נמי לענין לינה דשקיעת החמה, ועיין באות הבאה (א.ל.).

ז) גמ', שם. הקשה הקרן אורה, לפי מה שפירש רש"י בד"ה ולינה דרבנן, דהטעם דלא מהני לינה במים שעל ידיו מדאורייתא, משום דכבר ניגבו, אם כן מים שבכיוור דלא שייך בהם האי סברא, יפסלו בלינה מדאורייתא, ומה הסתפק אילפא לעיל. ועוד, דלא שייך להסתפק לעיל למאן דאמר "יש לינה", טפי מלמאן דאמר "אין לינה", דהא תרווייהו סבירא להו דלא שייך לינה משום שכבר ניגבו, ולא נחלקו אלא האם גזרו רבנן או לא. ותיירך, דאביי סבירא ליה דרבי יוחנן לא הסתפק בהא מילתא, ואף דרבי יוחנן הוא שהביא דברי אילפא, ליה לא סבירא ליה.

ח) גמ', רבא אמר לעולם רבי אליעזר ברבי שמעון היא וראה רבי יוחנן דבריו בתחילת עבודה ולא בסוף עבודה. כתב הקרן אורה, דלכאורה היה נראה דרבא נמי מודה לאביי דפסול לינה אינו אלא מדרבנן, ולכך קאמר דרבי יוחנן ראה דברי רבי אליעזר בתחילת עבודה, דאי הוה דאורייתא איך מכריע מדעתיה דנפשיה באיסור תורה. אלא דהוכיח מדברי הרמב"ם (פ"ה מביאת מקדש ה"ח) דכתב, דעבודתו פסולה היכא דעבר לילה משנטל ידיו, ומכל מקום פסק כרבי יוחנן, דסבירא ליה דאפשר לאוקמי דברי רבי יוחנן אפילו אי פסיל מדאורייתא, ועל כרחך דלדעתו אפשר לאוקמי דברי רבא אפילו אי פסול לינה מדאורייתא. ולכך ביאר, דרבא סבר שפיר דפוסל לינה מקרא ד"בגשתם" וכדלעיל, אלא דסבירא ליה לרבי יוחנן, דמכל מקום היכא דנטל ידיו לעבודת היום שפיר קרינן ליה בגשתם, אלא דהקשה דלפי זה מצי רבא למימר דסבירא ליה לרבי יוחנן כרבי, ומכל מקום ככהאי גוונא אינו פוסל, ועיין שם מה שתיירך.

ט) תוס' ד"ה מיתבי, בסוה"ד, והני כהני הוי להו היסח הדעת שהיו ישנים בבית המוקד. וכתב החק נתן, דלפי זה, תרוץ הגמ' הוא דהני כהני כיון דישנים בבית המוקד הוו כחדתי, דלכולי עלמא פסל בהו היסח הדעת.

דף כ ע"ב

י) גמ', יציאה מהו וכו'. פירש רש"י בד"ה יציאה, כדרך שפוסל בכל הקדשים שאם יצאו נפטלים בלינה. ובתוס' ד"ה יציאה האריך להוכיח דאין טעם הפסול אלא משום היסח הדעת. וכתב הצאן קדשים, דלפירוש רש"י מתבאר ה"אם תימצי לומר" כפשוטו, והוא, דאם תימצי לומר לינה לא פסלה דלא חל על מי הכיור שניגבו, הוא הדין פסול יוצא נמי לא חל, או דילמא מכל מקום פסלה משום היסח הדעת. אבל לתוס', קשה, אמאי בעי באם תמצי לומר, יותר הוי ליה למימר "למאן דאמר לינה פוסלת לא קמיעבי לי". ובקרן אורה הקשה טפי, דלדברי התוס' אף אם נאמר דלינה פסלה, מכל מקום איכא למימר דיציאה לא

בלינה, מי כיוור שעדיין הם בעינם לא כל שכן, ומוכרח דשני הצדדים אליבא דרבי אלעזר ברבי שמעון.

ד) גמ', אף הוא עשה מוכני לכיור. פירש רש"י ד"ה מוכני, גלגל שמעלין הכיור על ידו מן הבור, דמשקעין אותו ערבית בבור שיהיו מימיו מחוברים למי המעיין ובטלה קדושתן. והקשה בחידושי הגרי"ז, כיון דבדין בית הבחירה יש דין שיהיו בו כיוור וכנו, אם כן איך היו מסלקין הכיור מבית המקדש, הא לבית הבחירה צריך נמי כיוור וכנו. נועיין באות הבאה בשיטת הרמב"ם וביאור התוס' יו"ט] אמנם המשך חכמה שמוות (פ"ל פי"ח) דייק מדלא כתיב בקרא "ונתת בו מים", אלא "ונתת שמה מים" דאין עיכוב שיהיה כיוור, אלא החיוב לקדש ידים ורגליים ממים שהם בין האולם ולמזבח, וכן לקמן (כב.) איתא דאפשר לקדש ידיו ורגליו מכל כלי שרת, ולכך החיוב אינו אלא שיהיה שם מים, כי שם מקום הקידוש, והכיור אינו אלא היכי תמצי שיהיו שם מים אבל אינו כשאר הכלים שהיו מעכבים בצורת המקדש.

ה) גמ', שם. והרמב"ם (פ"ג מבית הבחירה ה"ח) פירש, דעשו בתוך הכיור מוכני שיהיו בה המים תמיד ולא ימצאו בכיור דפוסל אותם בלינה. ובראב"ד (שם) השיג עליו, דביזמא (לז.) מבואר, שמוכני היינו גלגל שהיו קושרים בו את הכיור, וכדפירש רש"י (הכא) ד"ה מוכני. ובכסף משנה כתב, דהרמב"ם פירש ד"גלגלתא" היינו שעשה כלי גדול כגלגל סביבות הכיור והיה משוקע בתוכו, וכשהיו רוצים היו פותחים פי אותו הכלי, והמים היו שותתים ממנו לכיור כדי הצורך ראשון ראשון. מיהו הקשה, דהרמב"ם עצמו (בפ"ה מביאת מקדש ה"ד) ביאר כדברי רש"י, דהיו משקעים אותו במי מקוה או במי מעיין, וממלאים אותו כל בקר, וכתב, דאולי סבר הרמב"ם כב' הפרושים. ובתוס' יו"ט בתמיד (פ"א מ"ד) כתב, דמוכרח מלשון הרמב"ם בפירוש המשניות (שם) דהכלי שמשביב לכיור היו משקעין בבור, ולפי זה אין סתירה בדבריו, והוכיח כן, דמדמבואר בגמ' שם דהיה קול גדול מהכיור, דלדברי הרמב"ם (בהלכות בית הבחירה) מאי קול איכא.

ו) גמ', אמר אביי לעולם רבני ולינה דרבנן היא. הקשה המנחת חינוך (מצווה קו אות ג), דלעיל (י"ט): אמרינן דרבי ורבי אליעזר בן יעקב נחלקו בקראי, ומשמע דלרבי דפסיל לינה הוה דאורייתא. וכתב, דעל כרחך סוגיות חלוקות הן, וסוגיא דלעיל ליתא כאביי דהכא. ובחזון איש (ליקוטים סימן א סק"ג) כתב, דיש לחלק בין לינה דשקיעה ללינה דעלות השחר, דלעיל דאירי כשעובר שקיעת החמה וכבר אינו ראוי לעבודה הוה דאורייתא, והכא אירי בלינה דעמוד השחר, דכיון דאין זמן זה גורם שלא יכול שוב לעבוד אינו אלא מדרבנן, ולכך קאמר אביי, דבהאי לינה דעמוד השחר לא גזרו כשטובל מקרות גברא, דזמן מועט הוא. נולכאורה מדברי רש"י ד"ה ולינה, דפירש דטעמא דהוה

יד) גמ', שם. הקשה הקרן אורה דמהאי לישנא משמע, דמעיקרא לא הסתפק על יציאת ידיו, ולפירוש רש"י דיש לפסול מטעם יוצא שייך נמי להסתפק ביציאת ידיו. ותירץ, דביצאו ידיו לא נקרא כלל יוצא כיון דגופו בפנים.

טו) רש"י ד"ה בפנים, שהרי הוקבע לו מקום בעזרה. ובשפת אמת כתב דיש לומר עוד, דכיון דמרבין לעיל (יט): קידוש ידיים ורגלים משום שירות, דמהאי טעמא בעינן שיהיה מעומד, צריך נמי להיות בעזרה כשאר דיני שרות.

טז) גמ', כל המטיל מים טעון קידוש ידיים ורגליים. הקשה בשו"ת בית הלוי (ח"א סימן ה אות א), למאי דקיימא לן ביומא (סח). דאסור להשתין בבגדי כהונה, תיפוק ליה דבלאו הכי בעי קידוש ידיים ורגליים מטעם שלובש בגדים חדשים.

יז) תוס' ד"ה כל המטיל, בסוה"ד, כיון דאין שוהא אלא מעט. ותמה בהגהות הרא"מ הורוויץ, דבגמרא מוכרח דאף לפי שעה מבעיא, וכדאיתא לעיל. ולכך כתב ליישב קושייתם, דהתם איירי בלא עבודה, אבל הכא מבעיא ליה דווקא אם רוצה לעבוד.

יח) רש"י ד"ה טומאה, קס"ד שנטמאו הידים ולא גופו. ועל כרחך דהיינו כשנטמאו בדבר שאין טומאתו מן התורה, והקשה המצפה איתן, מהא דקיימא לן בפסחים (יט). דאין טומאת ידיים במקדש. ותירץ, דהא דאין טומאת ידיים במקדש היינו שאינן מטמאין בקדשים לאוסרן באכילה, אבל מכל מקום יש טומאת ידיים במקדש לענין עבודה, שאסור לעבוד בידיים טמאות עד שיטבילם.

פוסלת, דאין טעמם שוה. ותירץ, דלתוס' יש לפרש, דהא דקאמר אם תימצי לומר לינה לא פסלה, היינו היאך תיבעי למיפשט דהיסח הדעת אינו פוסל, מדלינה לא פוסל, ומשום, דבדרך כלל מסיח דעתו על ידי לינה, דילמא התם אפילו דאין זמן עבודה מכל מקום לא הסיח דעתו כמו ביוצא, ועיין באות הבאה.

יא) גמ', שם. עיין באות הקודמת דהבאנו דברי הקרן אורה, דלתוס' אין ביאור הגמ', דלמאן דאמר לינה פוסלת על כרחך דיציאה נמי פוסלת. ולפי זה יישב דברי הרמב"ם, דפסק (בפ"ה מביאת מקדש ה"ח) דלינה פוסלת בקידוש וכרבי, ומכל מקום (שם ה"ג וה"ד) כתב דאם יצא, לכתחילה בעי קדוש ידיים אבל אם לא קידש בדיעבד כשר, ועל כרחך דסבר דאפילו למאן דאמר לינה פוסלת מכל מקום יש להסתפק ביציאה, והוא כדבריו בדעת התוס'. ועיין עוד בקהלות יעקב (סימן טו).

יב) גמ', אם תימצי לומר לינה לא פסלה. הקשה השפת אמת, למאי דקאמר אביי לעיל (בעמוד א'), דלכולי עלמא לינה לא פסלה מדאורייתא, אם כן אף לרבי דלינה פסלה, איכא לספוקי לענין פסול יוצא. עיין שם מה שהאריך בישוב הקושיא. [ועיין בדברי החזון איש שהבאנו לעיל אות ה.].

יג) גמ', יצאו ידיו לא קמיבעי לן. הקשה בכסף משנה, ליפשוט דכל גופו מיפסל ביציאה, מולא תני רבותא טפי דאפילו יצא כל גופו כשרה העבודה בלי קידוש ידיים. ותירץ, דאי הוה תני הכי, הוה אמינא דכל גופו היינו בלא ידיו, אבל ידיו לחוד מיפסל ביוצא.

הצטרף גם אתה ללומדי ה"דרף היומיומי" בעיון!!!

זמני השיעור בדרף היומיומי בעיון ע"י רבני הכולל בכל יום בין השעות 9:45-10:45 בבית המדרש 'אהל יעקב' רחוב קצות החושן 2 קרית ספר מודיעין עילית ת"ז

יש אנשים שרוצים לעשות יד ושם לזכר עולם על נשמת אבותיהם ועושים להם מצבה של אבן זכו'...
יתנדב עבורו איזה ספר הצריך לרבים ללמוד בו, ויכתוב עליו את שמו, ובכל עת שילמדו בו יהיה לנחת רוח לנשמת הנפטר... (הח"ח באהבת חסד"ח בפ"ט ו')

כתובת המערכת: רח' שאגת אריה 17/25 קרית ספר מודיעין עילית. טל/פקס: 08-9741714 ©

למנויים, לתרומות, להנצחות ולכל ענין 052-7113060 ענין Sbma@kavnaki.net

<http://www.shtaygen.co.il/?CategoryID=1124>